

Šetření úvěrových podmínek bank

I / 2022

Česká národní banka — Šetření úvěrových podmínek bank — I / 2022

Úvod

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky a poptávky u úvěrů nefinančních podniků a domácností. Tato informace shrnuje výsledky třicátého devátého kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu čtvrtého čtvrtletí 2021 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro první čtvrtletí 2022. Šetření proběhlo v období od 1. prosince do 15. prosince 2021. Šetření se zúčastnilo 20 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu ¹. Šetření ČNB o vývoji úvěrových podmínek bank je realizováno týmem složeným ze zástupců sekce měnové a sekce finanční stability.

---

¹ Šetření zahrnovalo 22 otázek, které se týkaly úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého procentního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého procentního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB:

<https://www.cnb.cz/cs/statistika/setreni-uverovych-podminek-bank/>

I. SHRUTÍ

Výsledky posledního kola šetření neindikují významné či plošné změny úvěrových standardů v jednotlivých segmentech úvěrového trhu. Úvěrové standardy u úvěrů nefinančním podnikům banky ve čtvrtém čtvrtletí 2021 uvolnily jen u velmi malé části bankovního trhu, taktéž malá část bankovního trhu uvolnila úvěrové standardy u úvěrů na bydlení. Úvěrové standardy u úvěrů domácnostem na spotřebu banky neměnily. Banky spíše upravovaly úvěrové podmínky, představující vzájemná ujednání mezi věřitelem a dlužníkem, a to diferencovaně napříč kategoriemi úvěrů a odvětvími. Bankami vnímaná poptávka po úvěrech nefinančním podnikům dále rostla zhruba u pětiny bankovního trhu, zatímco poptávka po úvěrech domácností na bydlení a nově i po úvěrech na spotřebu se snížila. Banky v prvním čtvrtletí 2022 nepředpokládají změnu míry očekávaných úvěrových ztrát u úvěrů domácnostem. Naproti tomu malá část bank očekává pokles míry očekávaných úvěrových ztrát u úvěrů nefinančním podnikům.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy (představující vnitřní kritéria nastavení úvěrové politiky bank) **u úvěrů nefinančním podnikům banky ve čtvrtém čtvrtletí 2021 uvolnily jen u velmi malé části bankovního trhu** (v rozsahu 8 % čistého tržního podílu). Docházelo spíše k dílčím úpravám úvěrových standardů v jednotlivých odvětvích. Ve směru uvolnění tak působil příznivý výhled určitých odvětví a příznivá situace v oblasti likvidity bank (v rozsahu 8 %, resp. 9 % čistého tržního podílu). Projevovala se i zvýšená konkurence ze strany tržního financování (v rozsahu 16 % čistého tržního podílu). Pro první čtvrtletí 2022 bankovní trh neočekává změnu úvěrových standardů. Banky častěji pracovaly s úvěrovými podmínkami na bázi vzájemných ujednání mezi věřitelem a dlužníkem než s plošněji zaměřenými úvěrovými standardy, když diferencovaně přistupovaly ke konkrétním odvětvím i kategoriím úvěrů. **Malá část bankovního trhu** (v rozsahu 10 % čistého tržního podílu) **ve čtvrtém čtvrtletí 2021 v souhrnu uvolnila celkové úvěrové podmínky**. Průměrné marže v segmentu malých a středních podniků poklesly (v rozsahu 10 % čistého tržního podílu). Převážně se jednalo o podniky, které nebyly výrazněji zasaženy dopady pandemie nebo jsou v dobré finanční kondici či s pozitivním ekonomickým výhledem. Naopak, celkové úrokové marže i marže u rizikovějších úvěrů rostly (v rozsahu 9 %, resp. 33 % čistého tržního podílu). Část bankovního trhu uvolnila podmínky ohledně velikosti úvěrů (v rozsahu 16 % čistého tržního podílu), když klientům umožnila navýšení provozních linek pro pokrytí potřeb souvisejících s výkyvy v dodávkách surovin a materiálů. Naopak některé banky zpřísnily úvěrové podmínky v podobě neúrokových poplatků a splatnosti (v rozsahu 20 %, resp. 11 % čistého tržního podílu).

Celková poptávka podniků po úvěrech se ve čtvrtém čtvrtletí 2021 zvýšila (v rozsahu 20 % čistého tržního podílu). V případě dlouhodobých úvěrů a úvěrů malým a středním podnikům vnímaná poptávka rostla ve větším rozsahu a to okolo 45 % čistého tržního podílu. Část bank uváděla zejména zvýšenou potřebu financování fixních investic, dále pak financování zásob a provozního kapitálu a také financování fúzí/akvizic a restrukturalizací podniků (v rozsahu 46 %, resp. 19 % a 10 % čistého tržního podílu). Naproti tomu – jako faktor snižující poptávku - působil zájem některých klientů o dluhové financování prostřednictvím emise dluhopisů (v rozsahu 16 % čistého tržního podílu) a v menším rozsahu i rostoucí úroveň úrokových sazeb (v rozsahu 10 % čistého tržního podílu). Pro první čtvrtletí tohoto roku část bank očekává růst celkové poptávky po úvěrech v rozsahu 19 % čistého tržního podílu. Ve stejném rozsahu pak také část bank očekává růst poptávky po úvěrech malým a středním podnikům i velkým podnikům a v o něco větším rozsahu (28 %) pak u dlouhodobých úvěrů.

Otázky ohledně vývoje úvěrů **nerezidentským nefinančním podnikům** ukazují, že úvěrové standardy banky ve čtvrtém čtvrtletí 2021 nezměnily a poptávka po úvěrech rostla (v rozsahu 40 % čistého tržního podílu).

II.2 DOMÁCNOSTI

Úvěrové standardy u úvěrů domácnostem na bydlení část bankovního trhu ve čtvrtém čtvrtletí 2021 v souhrnu uvolnila (v rozsahu 23 % čistého tržního podílu). Část trhu indikovala nižší náklady financování a omezení v rámci rozvahových položek (v rozsahu 20 % čistého tržního podílu). Naopak ve směru zpřísnění úvěrových standardů působila malá část bank, která vnímala vyšší rizika spojená s celkovou ekonomickou situací (v rozsahu 9 % čistého tržního podílu). **Celkové úvěrové podmínky banky neměnily**. K úrokovým maržím banky přistupovaly diferencovaně dle svých interních potřeb a cílů. Ve směru uvolnění úvěrových podmínek působilo snížení průměrné úrokové marže u úvěrů na bydlení částí bankovního trhu (v rozsahu 21 % čistého tržního podílu). Naopak u rizikovějších úvěrů malá část trhu marže zvýšila (v rozsahu 8 % čistého tržního podílu). Malá část trhu také zpřísnila požadavky na DTI a DSTI (v rozsahu 9 % čistého tržního podílu). Požadavek na ukazatel LTV banky neměnily. Zákonné limity úvěrových ukazatelů LTV, DSTI a DTI budou účinné

od dubna 2022 a případné přizpůsobování příslušných úvěrových standardů a podmínek (zprůšňování) bank tak bude zřejmě pozorovatelné až v příštím kole šetření. To je již také indikováno, neboť značná část bankovního trhu předpokládá v prvním čtvrtletí 2022 zpřísnění úvěrových standardů (v rozsahu 61 % čistého tržního podílu). **Ve čtvrtém čtvrtletí 2021 poklesla poptávka domácností po úvěrech na bydlení.** K poklesu poptávky došlo v rozsahu 18 % čistého tržního podílu, přičemž do odpovědi se promítlo protichůdné vnímání jednotlivých bank. Ačkoliv růst úrokových sazeb byl v dotaznících často jmenovaným faktorem, v souhrnu se do poklesu vnímané poptávky promítl pouze v rozsahu 6 % čistého tržního podílu. V malém rozsahu na růst vnímané poptávky působily úspory, spotřebitelská důvěra a bankami poměrně diferencovaně vnímané vyhlídky trhu nemovitostí (v rozsahu 9 %, resp. 9 %, resp. 5 % čistého tržního podílu). Pro první čtvrtletí 2022 značná část bankovního trhu očekává pokles poptávky po úvěrech na bydlení (v rozsahu 55 % čistého tržního podílu), tedy v obdobném rozsahu jako v minulém kole šetření.

V segmentu úvěrů na spotřebu se úvěrové standardy ve čtvrtém čtvrtletí 2021 v souhrnu neměnily. Pouze náklady na financování a omezení v rámci rozvahových položek působily v malém rozsahu (10 % čistého tržního podílu) ve směru zpřísnění úvěrových standardů. **Celkové úvěrové podmínky malá část bankovního trhu zpřísnila** (v rozsahu 9 % čistého tržního podílu). Průměrné úrokové marže i marže u rizikovějších úvěrů banky zvýšily shodně v rozsahu 20 % čistého tržního podílu. Naproti tomu malá část bankovního trhu uvolnila část pravidel týkající se bonity dlužníků (v rozsahu 11 % čistého tržního podílu). **Poptávka domácností po úvěrech na spotřebu klesla** (v rozsahu 19 % čistého tržního podílu). To ovlivnila další vlna pandemie a s ní spojený menší prostor ke spotřebě a také rozpočty domácností zatěžující rostoucí ceny energií. Opačně působil růst výdajů na zboží dlouhodobé spotřeby, solidní spotřebitelská důvěra a stále ještě zřejmě příznivá úroveň úrokových sazeb úvěrů na spotřebu (v rozsahu 9 %, resp. 9 % a 13 % čistého tržního podílu). Pro první čtvrtletí 2022 očekává malá část bankovního trhu zpřísnění úvěrových standardů a zhruba pětina trhu pokles poptávky po úvěrech na spotřebu.

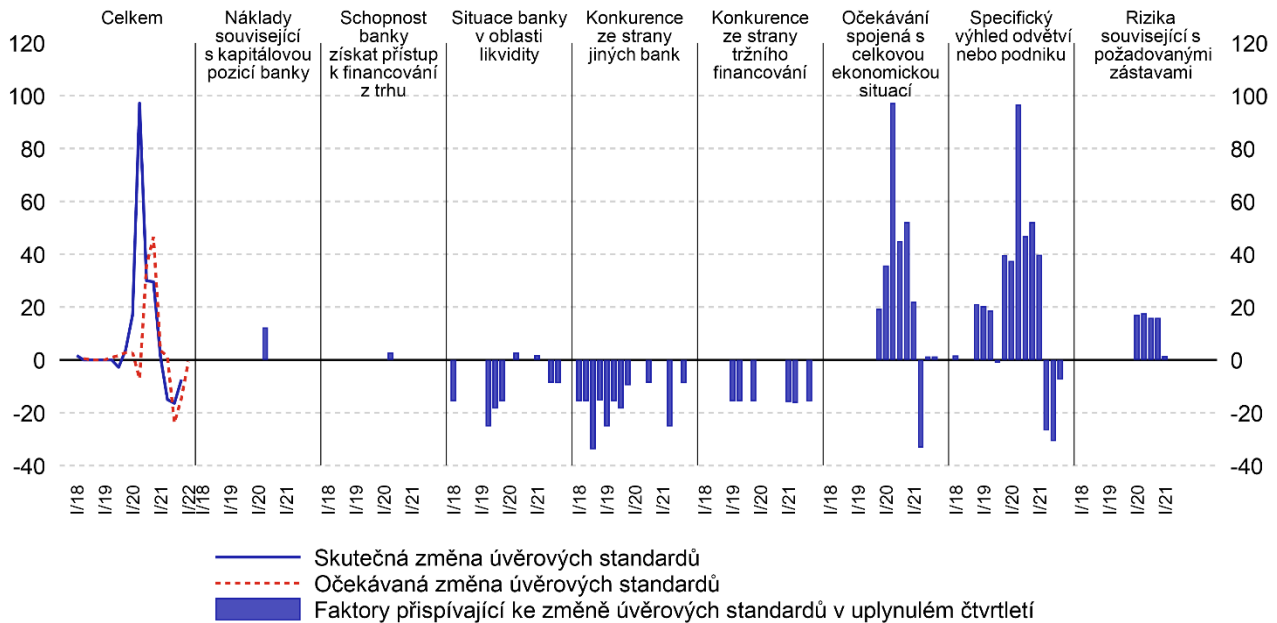
V segmentu úvěrů živnostníkům se úvěrové standardy ve čtvrtém čtvrtletí 2021 nezměnily a pro první čtvrtletí 2022 banky také neočekávají jejich změnu. **Poptávka živnostníků po úvěrech se zvýšila** v rozsahu 5 % čistého tržního podílu a pro první čtvrtletí 2022 bankovní trh neočekává změnu v poptávce.

Dodatečné otázky týkající se **očekávaných úvěrových ztrát** naznačují, že banky v prvním čtvrtletí 2022 nepředpokládají změnu míry očekávaných úvěrových ztrát u úvěrů domácnostem. Naproti tomu malá část bankovního trhu uvádí pokles míry očekávaných úvěrových ztrát u úvěrů nefinančním podnikům.

III. GRAFICKÉ VYJÁDŘENÍ PODMÍNEK NABÍDKY A POPTÁVKY V SEGMENTECH

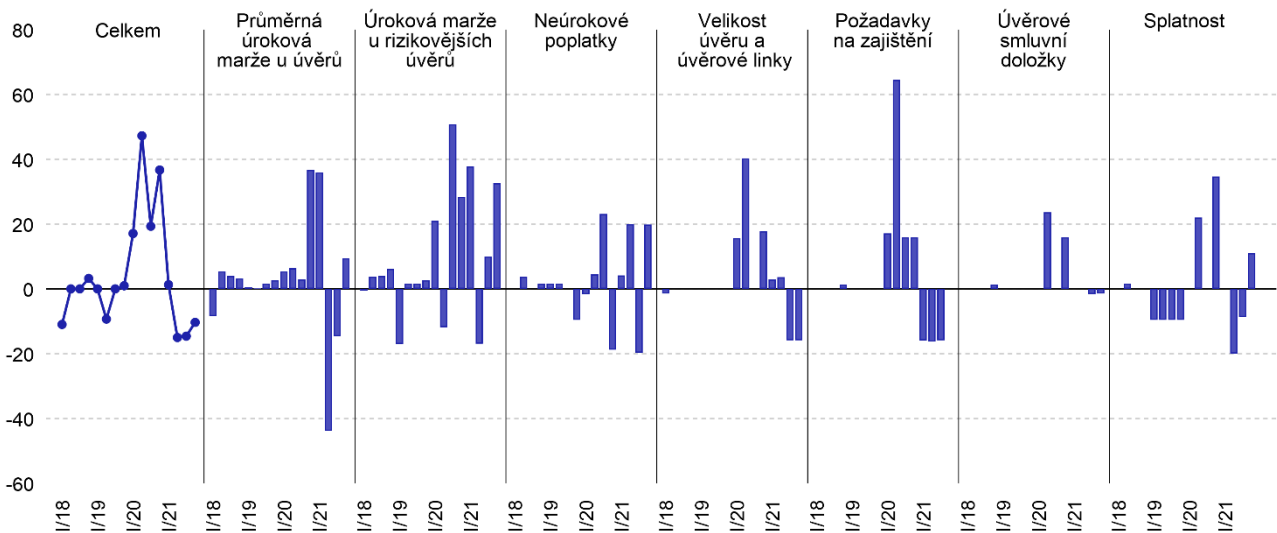
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů nefinančním podnikům (otázky 1, 2 a 6)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

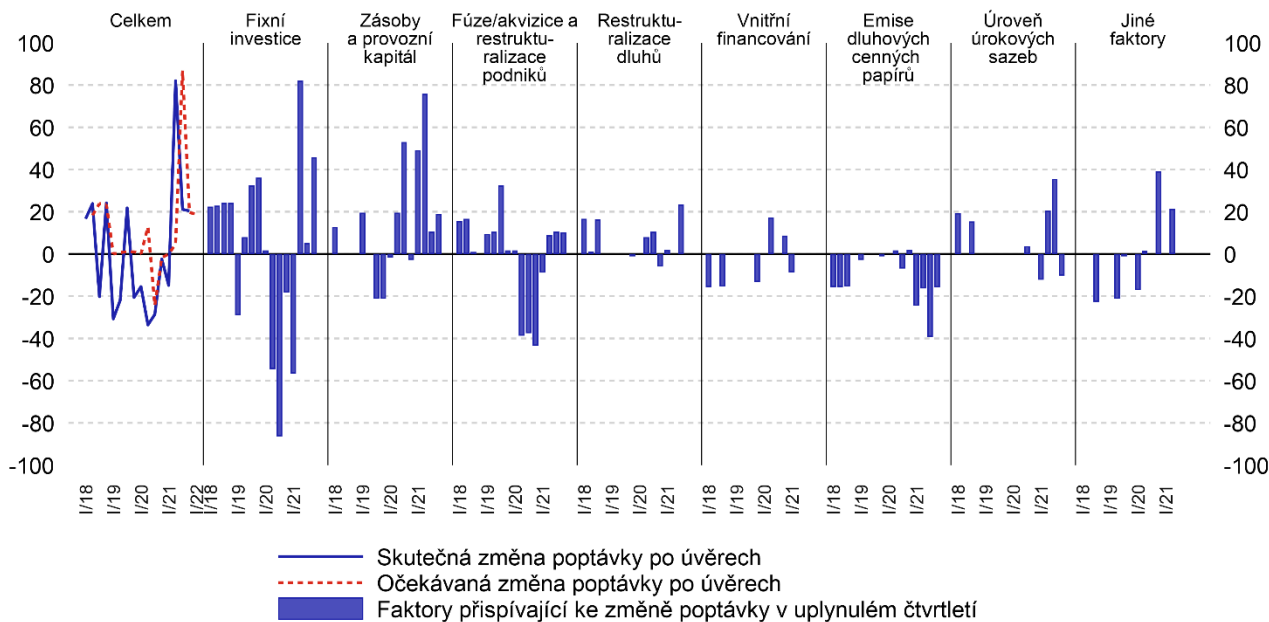
Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěrů nefinančním podnikům (otázka 3)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

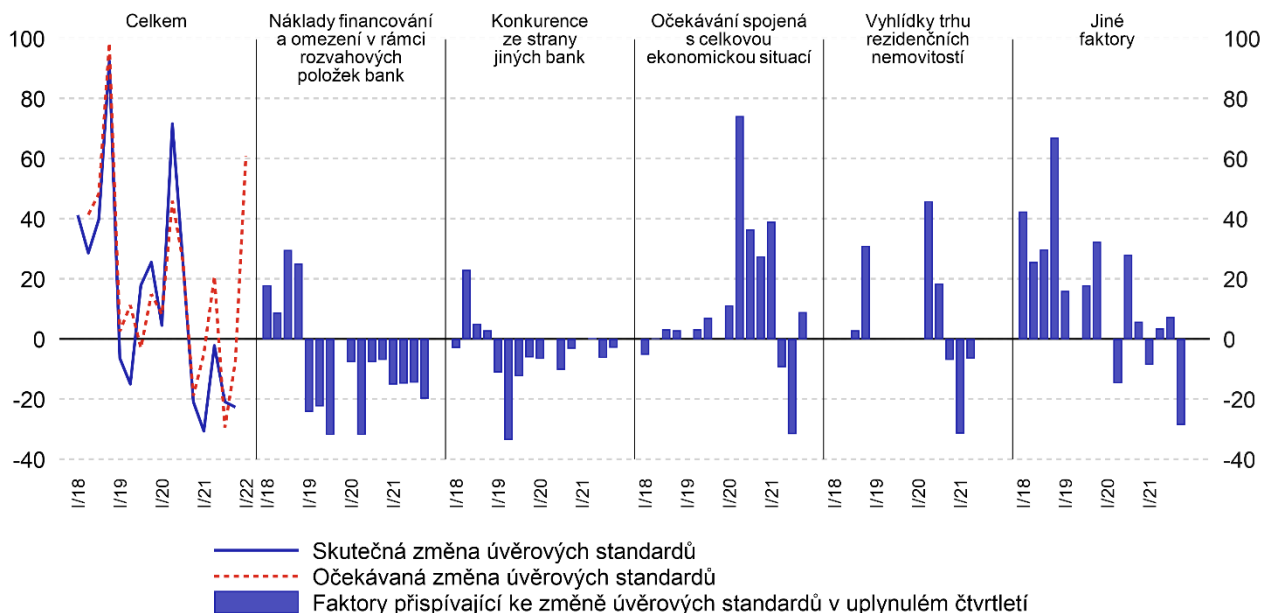

Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech (otázky 4, 5 a 7)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

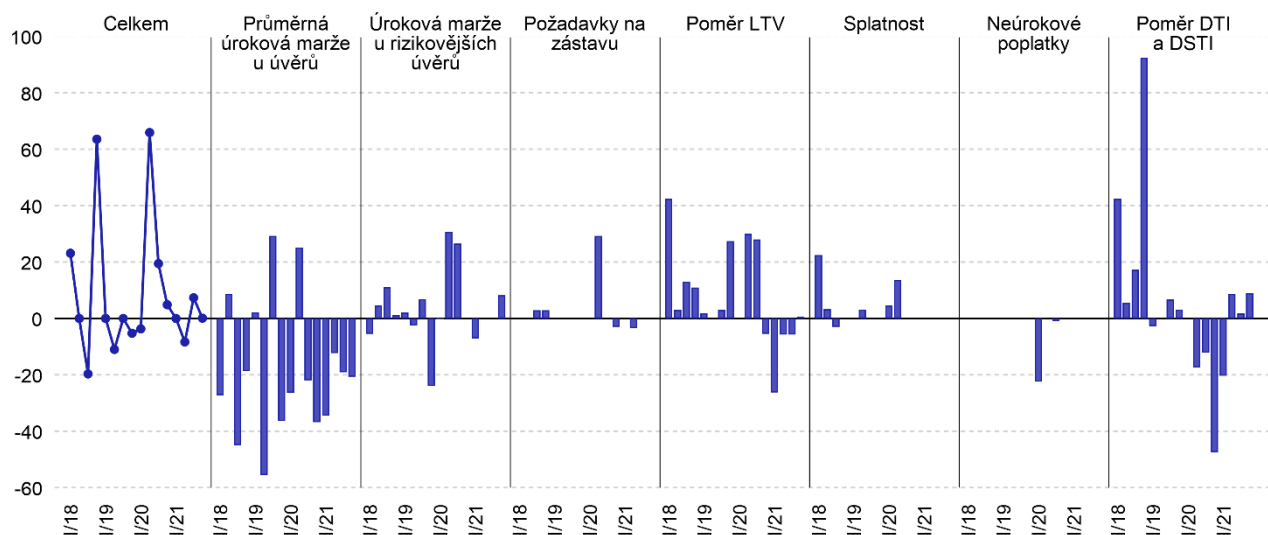
Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na bydlení (otázky 8, 9 a 16)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

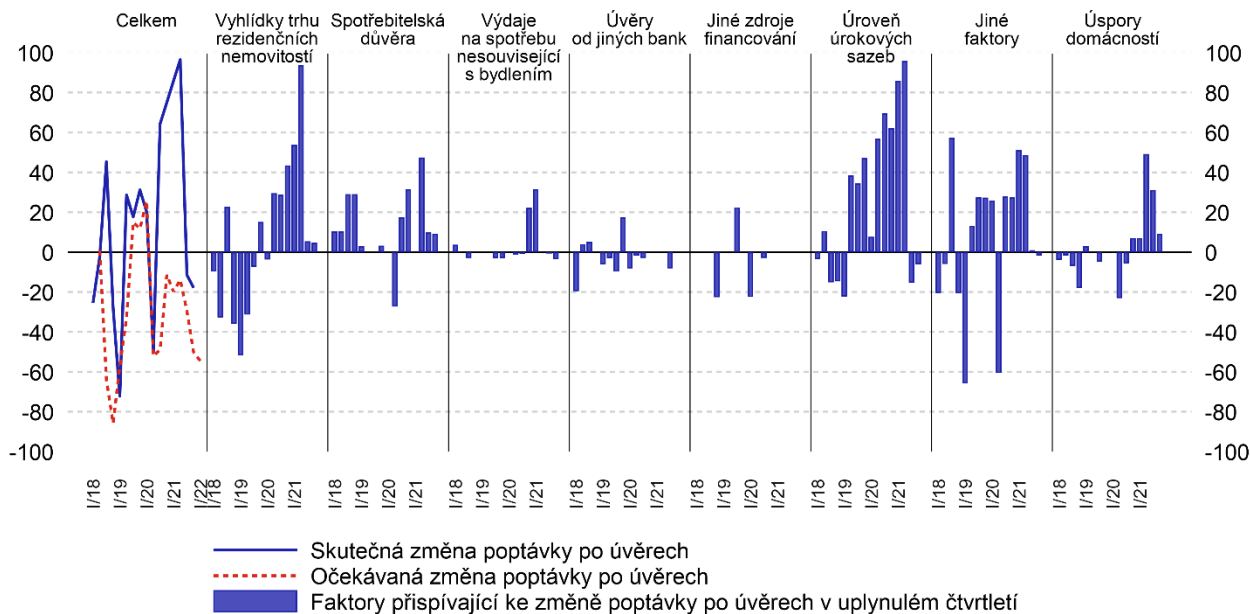
Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení (otázka 10)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

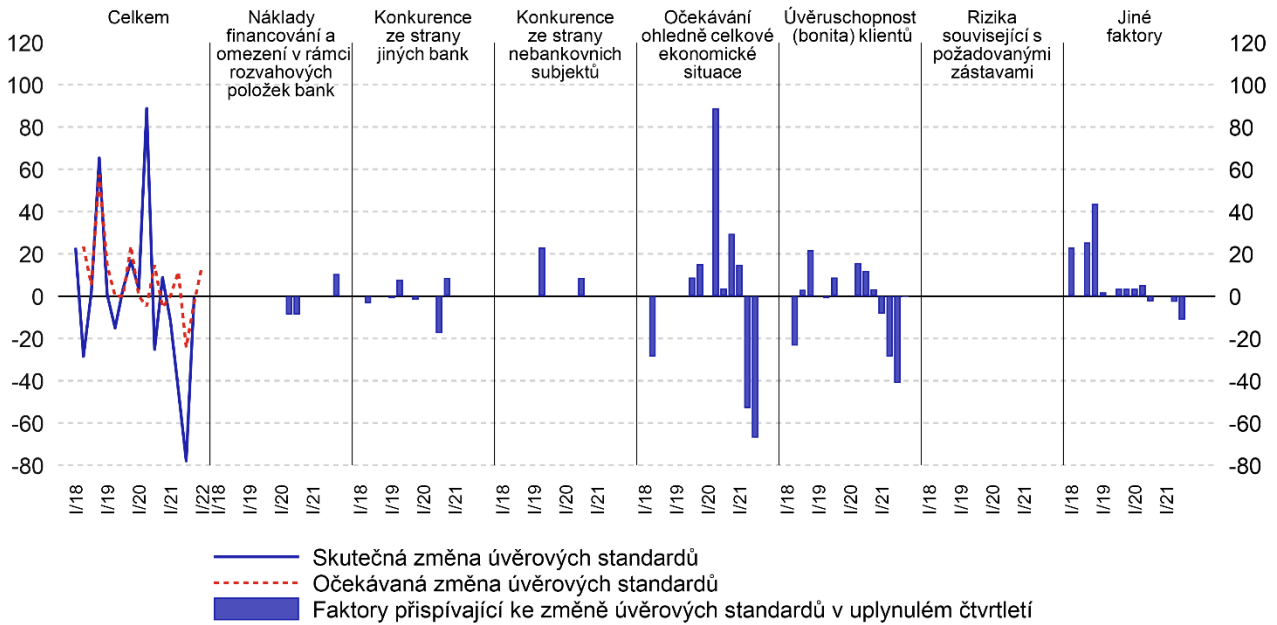
Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení (otázky 13, 14 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

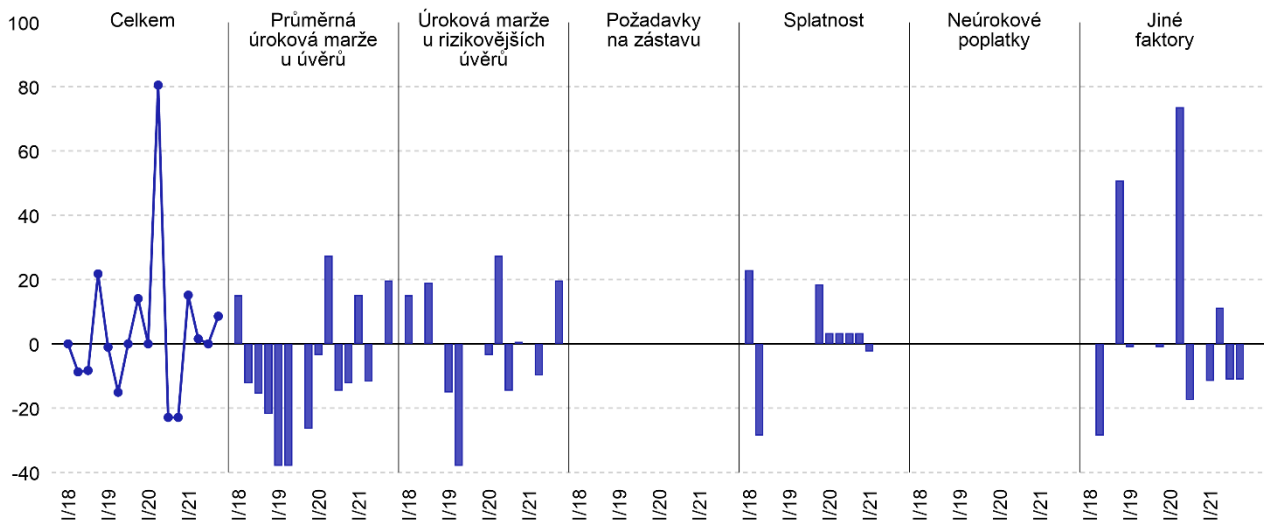
Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na spotřebu (otázky 8, 11 a 16)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 8 Změny podmínek při schvalování úvěrů na spotřebu (otázka 12)

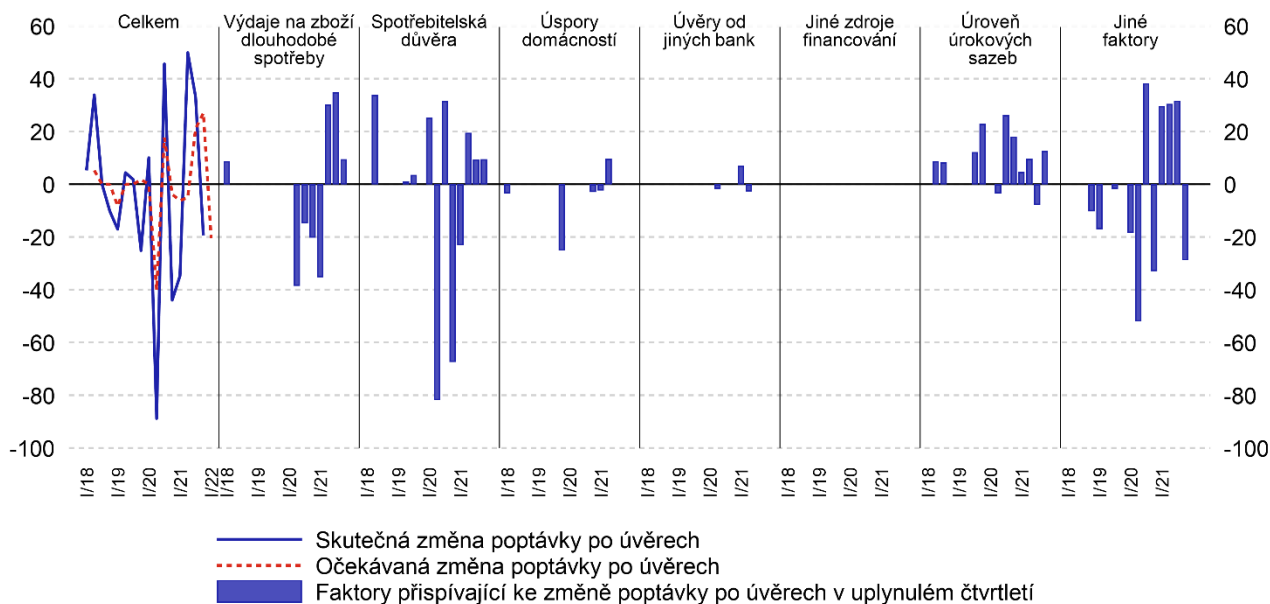
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 9 Změny poptávky domácností po úvěrech na spotřebu (otázky 13, 15 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 413 112
Fax: 224 412 179
<http://www.cnb.cz>